

**Slovenska književnost.** Došla nam je zgodovinsko-rodoslovna razprava „Weriand de Graz“, spisal Davorin Trstenjak. Tisk tiskarne „družbe sv. Mohorja“, založil pisatelj, v Celovci 1884, 8°, 71 str. Učeni pisatelj dokazuje z vsem znanstvenim aparatom, da je Weriaand de Graz, ki je živel že l. 1091., domač koroški deželni plemič nižje vrste, čigar nasledniki so dospeli do knežje česti, a da ni njegova nemškega pokolenja, kakor so zgodovinarji trdili doslé. Več o ti prezanimivi knjigi prihodnjič, ker smo danes s prostorom v zadregi. Knjigo, polno ljubezni do domače zgodovine vsem omikanim Slovincem priporočamo kar najtopleje. Dobiva se pri Bambergu v Ljubljani po 50 kr.

**Slovenska slovnica za srednje šole.** Spisal J. Šuman, c. kr. profesor na akad. gimnaziji dunajskem. Tiskala in založila tiskarna „družbe sv. Mohorja“ v Celovci 1884, 8°, 202 str. Cena 1 gld.

**Ob agrarnem vprašanji.** Spisal dr. Josip Vošnjak Ponatis iz letopisa „Matice Slovenske“ l. 1884. Založil pisatelj. Tiskala „Narodna tiskarna“ v Ljubljani 1884, 8, 80 str. — Tudi o teh dveh knjigah prinesemo obširno poročilo v prihodnjem listu.

„Slovensko pevsko društvo“ osnovali so si spodnje-štajerski Slovenci s sedežem v Ptuji. Društvo nima samo namena gojiti slovansko petje, ampak glavna naloga mu bode po vseh slovenskih krajih osnovati pevška društva ter napósled oživiti zvezo vseh slovenskih pevskih društev, ki bi o posebnih prilikah prirejala velike koncerte. Za zdaj bode določeval Ptuj, katere pesni se bodo pele pri takih koncertih. Vsakemu pevcu se bodo pošiljale note na dom, da se nauči pesni; potem se zberó vsi pevci svojega okraja k skupni poskušnji. Predno nastopi veliki pevski zbor vseh društev, gre glavni kapelnik v vsak okraj ter ima s pevci glavno vajo, da se privadijo njegovemu vodstvu. Na ta način bode možno, osnovati pevski zbor, kakeršnega Slovenci dosedaj še niso slišali. Ni nam treba poudarjati, da je to društvo izrednega pomena za vse Slovence, zlasti pa za óne, ki prebivajo ob nemški meji. Slovenska pesen ima občekulturno, a ima tudi politično važnost. Pravijo, da lepe pesni glas seže v deveto vas, mi pa želimo, da bi segel v srce vsakemu Slovincu in da bi vsak po svoji moči podpiral to prelepo, prekoristno društvo. Društvo ima doslé 109 članov, med temi dva ustanovnika, g. B. Raiča in M. Vošnjaka, (ustanovnik je, kdor plača jedenkrat za vselej po 25 gld.,) 68 zvršujočih članov, ki plačujejo po 1 gld. in 39 podpornih članov, ki plačujejo po 2 gl. na leto. Predsednik društvu je g. St. Pirnat v Ptuji; odborniki gg.: dr. Gross, Romih, Stergar in dr. Porekar v Ptuji; g. Majcen v Mariboru, dr. Žižek v Ormoži; V. Valenta v Ljubljani, Škofljek v Savinjski dolini; namestniki gg.: Lešnik in Čuček v Ptuji, Treuensfeld v Ljutomeru, Marin v Brežicah; revizoriji gg.: drd. Ploj, Fric in Suher.

**Akademiška palača in Strossmajerjeva galerija slik v Zagrebu** odprla se je z veliko svečanostjo in v navzočnosti vladike Strossmajerja samega dné 9. novembra. Ker je „Ljubljanski Zvon“ akademijo in akademiško palačo že opisal (gl. I. letnik str. 213—219), ob galeriji slik nam je pa obljubljeno posebno poročilo, podajemo danes svojim bralcem samó nekoliko črtic o tem preimenitnem kulturnem zavodu. Temelj galeriji je položil Strossmajer pred petnajstimi leti, podarivši jugoslovanski akademiji prve slike svoje. Pozneje je po Italiji skupoval slike, da bi narodu svojemu priredil gradiiva za zgodovino slikarstva. V tem poslu so ga podpirali kanonik Voršak, slikarji Simonetti, Consoni, Overbeck in drugi umetelniki in s časom je Strossmajer zbral prekrasno zbirko dragih slik, katere je vse poklonil akademiji jugoslovanski.

To zbirko sta v akademski palači uredila prof. Kršnjavi in Bollé po raznih šolah, katere kažejo razvitek slikarske umetelnosti od bizantinskih do modernih slikarjev; kjer ni bilo dovolj originalov, da bi sestavili vso šolo, ali zvezali posamične šole med seboj, postavili so v presledek dobre in deloma jako drage kopije. Slike stoje na posebnih stojalih v šestih dvoranih. V prvi dvorani so italijanske slike od 14. do polovice 15. stoletja, in slike sodobne flamanske šole; v drugi dvorani so umetnine klasične renesance; v tretji so eklektiki in materijalisti 17. in 18. stoletja; v četrti slike beneške šole, med njimi 14 slik Meduličevih in 2 lepi sliki Carpaccijski (Krpačevi); v peti dvorani so kartoni Overbeckovi in dragocena zbirka srednjeveških miniaturn; v šesti umetnine 19. stoletja, v katerih tudi slovanski umetelniki stopajo na poprišče, zavzemajoči dično mesto v slikarski umetelnosti. Dostojno so tu zastopani Siemiradski, Kotarbinski, Matejko, Črmak in Hrvat Nikolo Mašič.

Galerija šteje 284 umetnin, med njimi 275 samih slik, in veščaki cenijo vso zbirko na pol milijona goldinarjev. Vrh tega je za zidanje akademiške palače Strossmayer daroval vsega 66.000 gld. S temi novci, z glavnico muzealno in s posojilom, ki ga je akademija dobila od vlade, sezidali so po načrtu glasovitega dunajskega arhitekta Frid. Schmidta krasno palačo akademsko, ki stoji 240.738 gld. V ti palači imajo zdaj svoj dom trije kulturni zavodi hrvaški: pri tleh arheološki muzej, v prvem nadstropju jugoslovanska akademija in v drugem Strossmayerjeva galerija slik.

**Književno naznanilo.** Knjiga „Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev“ je ravno kar dotiskana in zdaj se veže v prav elegantne platnice. Radi tega sem moral ceno za 20 kr. zvišati. P. n. naročniki mi ustrezajo, ako mi naročnino in poštnino (v skupnem znesku 1 gld. 30 kr.) po nakaznici pošljejo. V Krškem 16. novembra 1884. J. Lapajne, pisatelj in založnik.

O Božiči imajo imovitejši ljudje tudi v Slovincih lepo navado, da dragim svojim poklanjajo raznovrstna darila, zlasti knjige. Vse take domoljube opozarjamo na bogato zbirko posebno lepo vezanih slovenskih knjig, katere imata na prodaji ljubljanska knjigarja Janez Giontini in Kleinmayer et Bamberg. Valjavčeve, Jenkove, Orožnove pesni, Slomškovi spisi, Zieglerjev „Svetin“, Kristofa Šmida spisi v Krajčevem izdanju in mnogokatero druge knjige dobivajo se tu v krasni vnanji opravi. Zlasti pa o ti priliki priporočamo Slovincem Jos. Jurčiča zbrane spise (I., II. in III. zv.), katere elegantno vezane in v božična darila posebno primerne, prodajata oba omenjena knjigarja. Sploh bi bilo želeli, da bi Slovenci odslé rajši kupovali krasne Jurčičeve zbrane spise, nego so jih kupovali doslé. Sramotno je za vso inteligencijo našo in ves naš „narodni ponos“, da se tako slabo izvaja ta lepa narodna knjiga. Prvega, drugega in tretjega zvezka se v poldrugem letu ni prodalo niti za 300 gld. in na prvih pet zvezkov oglasilo se je iz vseh slovenskih pokrajin samó 21 naročnikov! Ako narod slovenski ne bode iskreneje kazal hvaležnosti svoje prvemu pripovednemu pisatelju našemu, rego mu jo je kazal doslé, ter ne rajši kupoval spisov njegovih, prisiljen bode odbor ustaviti izdavanje Jurčičevih zbranih spisov; potem pa tudi nihče ne govôri o našem razumništvu, o naši zavednosti in o narodnem ponosu slovenskem!

**Češka književnost.** „Poetiških besed“ štirinajsti zvezek prinaša: „Preludu“. Básen od Karla Legera, ki je jako nadarjen pesnik: on zna opazovati življenje izvrstno in v sebi hrani tudi toliko umeteljniških močij, da ga posamnosti ne premagajo in zna izbrati med njimi najbolj ugodne; posebno se